

CZYTANIE ZE ZROZUMIENIEM

Muzyka była związana z filmem od początków niemal jego istnienia. Nie była jednak zarejestrowana - jak to ma miejsce dzisiaj - na taśmie filmowej, lecz stanowiła akompaniament „pozaekranowy”. Zaangażowany przez właściciela kina muzyk, najczęściej pianista, zwany taperem (ewentualnie orkiestra) przygrywał w czasie seansu filmowego, improwizując motywy muzyczne, które ilustrowały - podkreślając nastrój - akcję, rozgrywającą się na ekranie (...).

Dzisiaj warstwa muzyki stanowi integralną część utworu filmowego i w zasadzie - w oderwaniu od warstwy wizualnej - pozbawiona jest autonomii artystycznej. W połączeniu z obrazem pełni natomiast w stosunku do niego wielorakie funkcje. Istnienie muzyki w filmie może być uzasadnione ukazaniem źródła jej pochodzenia, a więc grającej orkiestry, adapteru czy radia. Jest to wówczas tzw. „muzyka w kadrze”, która podkreśla realistyczny charakter filmu. W muzyce „spoza kadru” nie widać obiektów grających. Muzyka stanowi wówczas swoiste dopełnienie obrazu, jest tłem, na którym rozgrywa się akcja, posiada najczęściej charakter ilustracji. Dawniej mawiano, że dobrą muzykę filmową stanowi „muzyka, której się nie słyszy”. Jej brak spowodowałby spłycenie odbieranych wrażeń, gdyż samym swym istnieniem „pogłębia” ona obraz, współtworzy jak gdyby trzeci wymiar, towarzysząc np. w lirycznej tonacji scenom miłosnym czy wzmagając swym „burzliwym” charakterem napięcia emocjonalne w scenach grozy.

Obok muzyki ilustracyjnej wyróżnić należy muzykę dramaturgicznie związaną z akcją. Muzyka harmonijnie współgra wówczas z obrazem, tworząc jeden z elementów treściowych filmu, lub też kontrastuje z obrazem na zasadzie kontrapunktu. Przykładem pierwszego rozwiązania jest oszalały muzyk grający na okarynie i błądzący w labiryncie kanałów w *Kanale* (1956) Andrzeja Wajdy lub młody hitlerowiec w *Kabarecie* (1972) Boba Fosse’a śpiewający *Jutro należy do mnie*, sielankową piosenkę, która niepostrzeżenie przechodzi w fanatyczną pieśń hitlerowską. Muzyka współtworzy tu sytuację dramaturgiczną, komentuje ją, a niejednokrotnie pełni również funkcje informacyjne. (...)

Kontrapunkt muzyczny jest rzadziej stosowany i posiada bardziej wyrafinowany artystycznie charakter. Polega on na kontrastowym zderzeniu treści wizualnych z „treściami muzycznymi”. Twórca posługuje się tu w zasadzie muzyką spoza kadru, której nastrój i tonacja odbiegają od atmosfery obrazu.

Zbigniew Wyszyński, *Wprowadzenie do estetyki filmowej*. PAN 1976, s.29-30.

1. Zadaniem muzyki „pozaekranowej” z pierwszych lat istnienia kina było:

- A) dopełnienie akcji filmu
 B) udratyzowanie ekranowych zdarzeń
 C) podkreślenie nastroju filmowej akcji
 D) naświetlenie wizerunku postaci

2. „Muzyka w kadrze” pojawia się wówczas, gdy:

- A) są ukazane źródła pochodzenia dźwięków
 B) akcja ma charakter liryczny
 C) następuje stopniowe natężenie akcji
 D) akcja ma charakter dynamiczny

3. „Muzyka, której się nie słyszy” powoduje:

- A) zubożenie treści obrazu filmowego
 B) zdominowanie akcji filmu przez dźwięk
 C) wyciszenie naturalnych dźwięków
 D) pogłębienie wymowy obrazu filmowego

4. Przywołanie przez autora tekstu filmu pt. „Kabaret” ma na celu:

- A) ukazanie wartości ideologicznych filmu
 B) wskazanie na dramaturgiczną rolę muzyki w filmie
 C) zilustrowanie kontrastu między muzyką a obrazem
 D) okazanie podziwu dla sztuki filmowej

5. Kontrastowe zestawienie obrazu z muzyką nosi nazwę:

- A) kontrapunktu muzycznego
 B) muzyki w kadrze
 C) muzyki ilustracyjnej
 D) muzyki pozaekranowej

6. Autor tekstu napisał, że w zasadzie muzyka „pozbawiona jest autonomii artystycznej”, czyli:

- A) nie ma wartości artystycznych
 B) widzowie jej nie doceniają
 C) nie istnieje poza filmem
 D) nie jest w filmie potrzebna

NAUKA O JĘZYKU

7. Niesobową formą czasownika jest wyraz:

- A) przyszliby B) znaleziono
 C) pokażcie D) niech włączy

8. Prawidłowo nazwano część mowy:

- A) może - partykuła
 B) ponieważ - przyimek
 C) tu - spójnik
 D) ponad - zaimek

9. Nie odmienia się zaimek:

- A) rzeczowny B) przymiotny
 C) przysłowny D) liczebnik

10. Prawidłowo określono przypadek zaimka w zdaniu:

- A) Nie było go w szkole. - biernik
 B) Nigdzie nie ma mojej chusteczki. - miejscownik
 C) Opowiedz o swoich przygodach. - dopełniacz
 D) Pomóż jej w pracy. - celownik

11. Błędnie napisano wyrażenie:

- A) spośród B) sponad
 C) poza mną D) z tamtą

12. Prawidłowo jest wskazany (podkreślony) podmiot w zdaniu:

- A) Zbyt dużo czasu zabrało nam przygotowanie przedstawienia.
- B) Zabrakło nam pieniędzy na bilet do domu.
- C) Już po godzinie w sklepie nie było ciastek z orzechami.
- D) Nigdzie nie widzieliśmy naszych rzeczy.

13. W zdaniu: Przez wszystkie gorące dni lata nikt nie zatroszczył się o butelki z wodą. - podmiot jest wyrażony:

- A) rzeczownikiem
- B) wyrażeniem przyimkowym
- C) przymiotnikiem
- D) zaimkiem

14. Zdaniem bezpodmiotowym jest wypowiedzenie:

- A) Cały dzień pada.
- B) Nie odwracaj się!
- C) Jednak nie zadzwonił.
- D) Dobrze jest odpocząć po pracy.

15. Niepodzielny słowotwórczo jest wyraz:

- A) kwadratowy
- B) katar
- C) rozmach
- D) uznać

16. Prawidłowo zestawiono wyraz podstawowy (pierwszy) z wyrazem pochodnym (drugim) w szeregu:

- A) słodko - słodki
- B) zły - złość
- C) władczyni - władca
- D) bieg - biegać

17. Aby sprawdzić znaczenie słowa *uzurpacja* oraz jego trudniejsze formy, możemy sięgnąć do słownika:

- A) języka polskiego
- B) homonimów
- C) frazeologicznego
- D) mitów i tradycji kultury

18. Zrostem jest wyraz:

- A) rozmiękły
- B) podnózek
- C) czcigodny
- D) księgowy

LITERATURA

19. Fraszka J. Kochanowskiego pt. „O doktorze Hiszpanie” żartuje z tych, którzy:

- A) nie umieją cieszyć się życiem
- B) lekceważą porady lekarza
- C) unikają pracy
- D) piją zbyt dużo alkoholu

20. Pieśń Jana Kochanowskiego pt. „Serce roście...” zachwala:

- A) ambicje człowieka
- B) czyste sumienie i spokój ducha
- C) piękno ojczystej ziemi
- D) urok życia w rodzinie

21. Donkiszoteria to postawa, którą polega na:

- A) ucieczce przed odpowiedzialnością
- B) sprzeciwie wobec ustalonych norm
- C) samotnych próbach naprawy świata
- D) zachwycaniu się epoką rycerską

22. Postacią fikcyjną w powieści pt. „Krzyżacy” jest:

- A) Sanderus
- B) Zawisza Czarny
- C) Kuno Lichtenstein
- D) Powała z Tczewa

23. Zbyszko ślubował Danusi, że:

- A) weźmie udział w wojnie z Krzyżakami
- B) zdobędzie dla niej 3 krzyżackie czuby
- C) zaatakuje krzyżackiego posła
- D) uzyska rycerskie ostrogi

24. Dramat Rolanda („Pieśń o Rolandzie”) polegał na tym, że:

- A) nie umiał dowodzić armią
- B) bardziej cenił honor niż życie
- C) zawiódł swego przyjaciela, Oliwiera
- D) został zdradzony przez przyjaciół

25. Aby uniknąć ślubu z Parysem, Julia („Romeo i Julia”) decyduje się na:

- A) ucieczkę z Romeem do Mantui
- B) lekkie zranienie się sztyletem
- C) niesłuszne oskarżenie narzeczonego
- D) wypicie trucizny pozorującej śmierć

26. Szekspir zreformował teatr, wprowadzając do niego:

- A) sztuki o tematyce religijnej
- B) język ludzi wykształconych
- C) liczne sceny zbiorowe
- D) piękne, bogate dekoracje

27. Narratorem w „Małym Księciu” jest:

- A) mały chłopiec
- B) pilot
- C) lis
- D) róża

28. Pustynia w utworze pt. „Mały Książę” symbolizuje:

- A) żądzę władzy
- B) początek nowego życia
- C) przyjaźń i mądrość
- D) samotność człowieka

29. Didaskalia w utworze informują m.in. o:

- A) narratorkę utworu
- B) biografii autora
- C) miejscu akcji
- D) uczuciach podmiotu lirycznego

30. Powieścią fantasy jest utwór:

- A) Homera pt. „Iliada”
- B) J.R. Tolkiena pt. „Hobbit, czyli tam i z powrotem”
- C) M. de Cervantesa pt. „Don Kichot”
- D) A. de Saint Exupery`ego pt. „Mały Książę”